

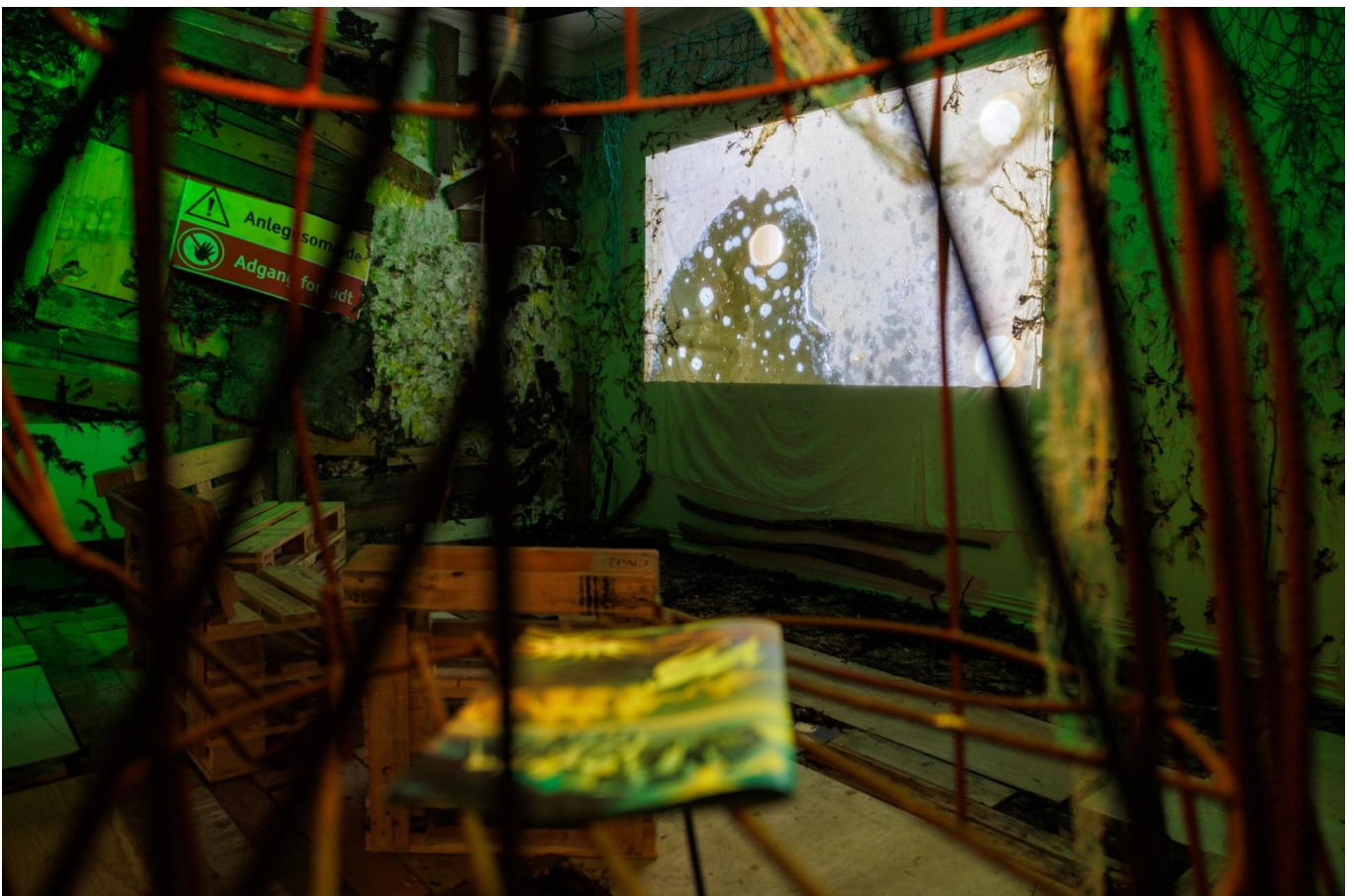

Rekordmange kunstnere er invitert til å delta på årets Momentumbiennale. Utstillingen viser ikke like stor omsorg for publikum.

Alle skal med i Moss

ANMELDELSE KUNST

Andreas Breivik, 28. juni

Stinker: «Wetcation» dokumenterer kunstnerkollektivet Wets månedslange reise fra Praha til Moss – som haikere og blindpassasjerer.

mentum 12: Together As To Gather

Galleri F15, Moss Står til 8. oktober

Det lukter vondt i første etasje på Galleri F15 i Moss. Stanken kommer fra råtnende sjøgress, garnrester og sponplater som det tsjekkiske kunstnerkollektivet Wet har drasset inn i ett av galleriene og omgjort til et slags reir.

Her inne vises videoen «Wetcation», som følger kunstnernes månedslange reise fra Praha til Moss. De haiker med biler og klemmer seg inn i buken på store godstog. Kameraet filmer skinnegangen som raser forbi like under føttene deres; industrielle landskaper, mistrøstig regnvær, og provisoriske huler kunstnerne overnatter i, før klipp av havbølger skyller over lerretet.

Videoen gir et portrett av en reisemåte som forbindes med snyltere og inntrengere, av folk vi vanligvis ikke tenker på som kunstnere.

«**Wetcation**» er en del av Momentumbiennalen som i år vises for tolvte gang, og som har fått tittelen «Together As To Gather». Kun dager før åpningen av den forrige utgaven, i 2021, fikk den daværende kuratoren Théo-Mario Coppola sparken, og enkelte kunstnere dekket til sine arbeider i protest. Dermed gikk den allerede innskrumpede biennalen en uviss framtid i møte. Til å kuratere årets utgave har Momentum valgt en annen strategi. Snarere enn å gi ansvaret for biennalen til en enkeltperson, har kunstnerkollektivet Tenthaus fått jobben.

Fordeler og ulemper: Enrique Guadarrama Solis' trykkpresse frir seg fra de sosiale mediernes logikk, men resultatet kommer de færreste til gode.

Tenthaus består av 15-16 internasjonale kunstnere og kulturarbeidere, som blant annet driver et galleri med samme navn i Oslo. Tenthaus har igjen invitert andre kunstnerkollektiver til å delta, og på utstillingen er det ingen store, prangende skulpturer eller typisk biennalekunst. I stedetfor, antar jeg, har en stor del av produksjonsbudsjettet gått til å honorere de mange deltakerne som i løpet av utstillingen skal arrangere verksteder og sosiale sammenkomster.

Framgangsmåten ligner organiseringen av den store kunstmønstringen Documenta i Tyskland i fjor, og man skal helst besøke utstillingen flere ganger for å ta del i de mange hendelsene.

Samtidig er det flere arbeider utstilt på Galleri F15. Mange av dem er videoer, andre bruker billige eller funnede materialer, og i likhet med «Wetcation» bearbeider flere av verkene en erfaring av avmakt, av å bli skvist ut til samfunnets randsoner av statlige og økonomiske krefter.

For eksempel inviterer Máret Anne Sara til en slik lesning i sine to korte videoer i blodrøde farger, som viser reinsdyrskaller og vindmøller på Fosen. Alessandro Marchi har laget en grafisk framstilling av hva norske skatteflyktninger har tjent

penger på i Norge, og hvordan de har skyflet formuene sine ut av landet. Mens videoen til Nayara Leite, «In Search of Lost Rainbows» (2022), forteller om kunstnerens hjemby Fortaleza, der hun finner økende nasjonalisme og usynliggjøring av LHGBT-personer, anført av landets tidligere president Jair Bolsonaro.

«Kun et fåtall av utstillingens besøkende vil få glede av trykksaken»

Til tross for disse sporene graver utstillingen seg likevel ikke ned i håpløshet og tristesse. En annen brasiliansk kunstner, Luiz Roque, tar for seg usynliggjøring av homoseksualitet i videoen «S» (2017), og viser menn som danser en kampsport-inspirert koreografi, inne i en T-banevogn, i en tunnel. Under bakken har de forførende danserne kapret den offentlige infrastrukturen til et eget formål.

Slik berører den lille videoen kjernen av den kollektive organiseringen av utstillingen: Det handler om å om dirigere biennialens økonomiske og administrative ressurser, og sørge for at denne infrastrukturen kommer flere til gode.

I utstillingens største rom står en trykkpresse i tre, snekret av Enrique Guadarrama Solis. Dette er en gammel oppfinnelse, men i dag representerer den hjemmelagde trykkpressen en vilje til å bryte med internett og de sosiale mediene som dikterer hva slags innhold det er mulig å skape og dele. I løpet av utstillingen skal inviterte kunstnere bruke trykkpressen til å lage en ny publikasjon.

Fruktene av slik selv-publisering kan dessuten sees i biblioteket «Bread&Butter Bookshop», laget av de taiwanske kunstnerne Liu Chao-tze og Lin Junye. Bibliotekets utvalg av hefter og småtrykk viser et vell av tematiske og visuelle innfallsvinkler, av måter å uttrykke seg på bortenfor algoritmene.

«**Together As To Gather**» omfordeler biennialens ressurser og sprer den kuratoriske makta på et uoversiktlig antall deltakere. Denne selvorganiseringen er en kritikk av kunstverdenens institusjoner som samler penger, synlighet og anerkjennelse på svært få hender.

På en annen side illustrerer trykkpressen en åpenbar svakhet ved slike former for selvstendighet: hva den uavhengige trykkpressen vinner i uttrykksmuligheter, taper

den i utbredelse. Kun et fåtall av utstillingens besøkende vil få glede av trykksaken kunstnerne en vakker dag skal ferdigstille. Altså risikerer grasrot-tilnærmingen å bli vel selvsentrert og nærmest likegyldig til publikums deltakelse.

Men for en overgangsperiode er det kanskje nødvendig med en slik innadventd vending, hvis målet er at flere skal slippe til.

Del artikkelen

KUNST

KUNST 28. juni

Virksomheten

Pyton viser at ikke bare kunst, men også ovner har en ideologisk dimensjon.

